

บ่อน้ำในบึงนา

สมใจ สมคิด

เสียงจอบจวกดินดังฉีกๆ พอขุดลึกพื้นหน้าดินลึกสามหน้าจอบ ดินก็อ่อนร่วน พรจวกดินและเหวี่ยงไปไว้ไกลๆ ผมงกับรัตนันั่งดูเฉย รอคอยการสับเปลี่ยนเมื่อใครเหนื่อยก็นั่งพัก

การขุดบ่อน้ำในบึงนา เพื่อใช้น้ำ รดผัก รดแตง ขุดกันเป็นประจำทุกปี และแทบทุกบึงที่ปลูกแตงโม นิยมขุดบ่อน้ำไว้ที่มุมบึง แต่ล่อบ่อจะลึกไม่เกินวา น้ำอาจไม่ลึกนัก แต่เพียงพอรดผักได้ทั่วแปลง

“คืนนี้หนาวม๊าก ชวนไปตากหมึก เห็นว่าเอาข้าวสาร อั้งโล่ ไปต้มข้าวกินกันในเรื่องไปกันไหมละ” พรเอ่ยขึ้นขณะที่หยุดพัก ผมลุกขึ้นจวกดินต่อจากพร

“วันก่อนไปตากกับน้าราญ ต้มข้าวกินเหมือนกันใส่หมึกสดๆ มันหดยจริงๆ” ผมว่า

“เราขุดกันลึกพัก พอแดดร้อนเราก็หยุด ค่อยมาขุดต่อตอนเย็นอีก เตียวเราไปใส่รอกกันดีกว่า พ่อสั่งไว้ว่าให้ขึ้นไปดูลูกม่วงที่บนสวนบ้าง กลัวเด็กมันจะขว้างปาเล่นหมด อีกอย่างช่วงนี้รอกมันมากด้วย วันก่อนได้ข่าวว่าพวกไอ้เรียมมันไปไล่แถวสวนครูอรุณ แล้วมันร้อยพวงมาให้ครูอรุณดู ครูอรุณใจดีให้ตัวละครสามบาท มันได้ตั้งเกือบยี่สิบบาทแหละ” พรเล่า

“มันขายครูอรุณทั้งหมดเลยรี” รัตนันั่งสนใจ

“ไม่ใช่ขาย ครูอรุณแถมให้เงินเปล่าๆ ค่าที่พวกไอ้เรียมไปใส่รอกในสวนแก อย่าให้เจอะกินมะพร้าวแค่นั้น”

“พวกไอ้เรียมมันไซค์ดีดิถ้าจั้น แต่สงสัยตลาดแกมโกงโมเมมั้ง พวกมันอาจจะไล่มาจากสวนอื่นมากกว่า สวนครูอรุณจะได้ลึกก็ตัว รอกไหนบ้างมันจะนอนให้เด็กยิงเล่นเฉยๆ หรืออาจไม่ได้เลยสักตัวก็เป็นได้ น่ากลัวครูอรุณจะถูกเด็กต้มเอาเสียแล้ว” รัตนันั่งพูดมีเหตุผล แม้เขาจะมองคู่วินในแง่ร้ายก็ตาม

“ครูอรุณคงรู้ว่า เด็กอาจต้มแก แต่แกคงตั้งใจและเต็มใจให้เองมากกว่า บางทีอาจคิดว่า ขึ้นชื่อว่ารอกแล้วมันเจอะกินมะพร้าวทั้งนั้น” พรพูดเหมือนรู้ความคิดครูอรุณ

“เราไปไล่แถวสวนครูอรุณกันไหมละ ถ้าจั้น” รัตนันั่งเสนอ

“ไม่...ไปสวนเรากันดีกว่า เราไล่มันบึงกินเองก็พอแล้ว ไม่ต้องไปขอเงินแกหรือ”

“ไปสวนพรดีกว่าเตียวทำน้ำปลาหวานไปด้วย เอาไปกินกับลูกม่วงให้ท้องร่วงได้แรงสักที” ผมพูดขณะที่มือกุมจอบเหวี่ยงก่อนดิน

เสียงแหงดินดังใส่บึงก็ ยกขึ้นเทที่ปากหลุมครั้งแล้วครั้งเล่า บ่อลึกลงเกือบครึ่งตัวก็พบดินชุ่มน้ำ แสดงว่าใกล้ถึงน้ำแล้ว

“หยุดก่อน ค่อยขุดตอนเย็นอีก ร้อนมากแล้ว” พรสั่งให้ผมหยุดตักดินใส่บึงก็

ลูกกระสุนดินเหนียว ถูกจัดใส่ตะพานผ้าขาวม้าของทุกคน หนังสือตักคตคต ผมทำน้ำปลาหวานใส่ถุงไปด้วย

สุนัขสีดำเดินนำหน้า พร พาฉันไปด้วยเพื่อจะได้ช่วยตะคุบกระรอกเวลาหล่นลงบนพื้นดิน

เสียงกระรอกร้องทักอยู่บนต้นขนุน ตรงหลังบ้านครูอรุณ
รัตนเดินย่องเข้าไปจะเหนียวยิ่งแต่พริบห้ามไว้
“อย่าอิงไปทางนั้น ลูกกระสุนจะหล่นบนหลังคา เบื้องจะแตก”
“โน้น ในสวนข้างหน้า เห็นไหมสองตัวเกาะอยู่ที่ต้น” ผมชี้ให้ทั้งสองดู สุนัขวิ่งนำหน้าไปก่อนจนกระรอก
ตกใจตื่น
“ไอ้หมีหยูด” พรเรียกห้าม เราต่างออกวิ่ง
“ตัวนี้ใหญ่ไว้” ผมยิงไล่ตามตัวหนึ่ง
“ตัวนี้ก็ใหญ่” รัตนไล่ตามอีกตัว
“ไปๆ ทางรัตนก่อนดีกว่า” พรบอก
ผมเลิกไล่ตัวที่กำลังติดตาม ออกวิ่งตามพรไป ปล่อยกระสุนออกไปแบบไม่ได้เล็งเป้า เพียงเพื่อให้กระรอก
ตกใจวิ่งกระโดดได้ทางมะพร้าวจากต้นหนึ่งไปยังต้นหนึ่งและอีกต้นหนึ่งอย่างรวดเร็ว
“ดูให้ตื่นะ ยิงเข้าไว้ อย่าให้มันหลบซ่อน” พรกำชับ
ทั้งสามคนวิ่งไล่ไปเรื่อยๆ จนข้างหน้าถูกหนามเกี่ยวก็ไม่สนใจ สายตาดูกระรอกอย่างเดียว พอมันเหนื่อย
มันก็หลบซ่อนตัวอยู่ที่ยอดมะพร้าวต้นใดต้นหนึ่ง
“ซ่อนแล้วๆ”
“ขึ้นเองๆ” รัตนอาสาขึ้นยิงบนต้นมะพร้าว ตั้งย่ำมกระสุน เอาด้ามหนังสือตีกะหนามเสาะหา ลูกกระสุนกำหนึ่ง
ไล่กระเป่ากางเกง
สุนัขยืนเฝ้ากรรโชก แหงนหน้าดูยอดมะพร้าว
รัตนปีนถึงยอดต้นอย่างเงียบเขียบ จัดการยิงชนิดเผาชน ปรากฏว่าได้ผล กระสุนถูกเป้าตรงหัวพอดี
มันกระเด็นลงมานอนชักบนพื้น สุนัขเข้าจับทันที จนเราต้องสั่งให้มันปล่อย
“เรียบร้อยโรงเรียนจีน”
หมดภาระจากตัวแรก เราจึงเดินไปทางสวนของพร อีกไม่กี่นาทีก็ถึงมือลำตัวที่สองแต่ตัวที่สองโชคดี
มันกระโดดเข้าเชิงซุ้มไม้รักรหลบหายไป
เราไล่ล่าไปตลอดทาง ได้กระรอกสามตัวมัดห้อยเป็นพวง พอเข้าสู่บริเวณสวนของพร รัตนหักทางมะพร้าวแห้ง
คาดคบจะก่อไฟนอน
“บึงกินเปล่าๆ เสียเลยนะ” รัตนว่า
ผมรีบห้ามไว้
“เอาไว้ผัดเผ็ด กินห่อที่นอกทุ่งตอนเย็นไม่ดีกว่ารี กินเสร็จเราไปดักหมึก เดี่ยวเราหยุดพักกินลูกมวง
เสร็จแล้ว ค่อยไปล่าต่ออีกทีเพื่อได้เพิ่ม”
“เออ..ก็ดีเหมือนกัน” รัตนทิ้งคบเก็บไม้ขีดไล่กระเป่ากางเกง มุ่งตรงไปใต้ต้นมะม่วงแก้วที่มีผลอ่อน
ห้อยโถงเตงอยู่รอบต้น
“ระวังหล่นลงมาขาหักเอางั้น ตอนเย็นต้องไปพูดบ่อต่อให้เสร็จนะ” พรย้ำเตือน

เสือกระจูตปลงในบึงนาใกล้ๆ บ่อน้ำที่กำลังขุด เมื่อท้องฟ้าเหนือหัวเขาขางเปลี่ยนเป็นสีแดง การขุดบ่อต้องหยุดพักเนื่องจากเวลาไม่รอคอย ทั้งที่ขุดได้น้ำลึกเลยหัวเข้าขึ้นมาแล้ว

กระรอกผัดเผ็ดฝีมือของรัตนาวังตั้งบนเสื่อทั้งกระทะ พร้อมด้วยหม้อข้าวที่กำลังร้อนขึ้นอายและซ่อนขามตั้งใกล้ๆ

“ขึ้นมาได้แล้ว กับข้าวเรียบร้อยแล้ว หอมหวานชวนกิน” รัตนชนน ผมเทถึงใส่ดินกองกับพื้น เคาะถึงให้เศษดินที่ติดกันออก ถือปลายเชือกจ้วงตักน้ำขณะที่พรกำลังป็นขอบบ่อ

“กินพลาๆ ไปอาบน้ำสักนิดก่อน” พรยืนเปียกซกๆ น้ำโคลนสีฝุ่นที่ทางเกงซึ่มซับอยู่ย้อยรดตาลงเป็นทางท่อนบนเปลือยเปลี่ยนเป็นสีทองหม่น เศษดินบนศีรษะทับสีผมเอาไว้เป็นหย่อมๆ

“ไปซิ เอาถังไปตักอาบบ่อน้ำสายบึงตกก็ได้ ไม่ต้องกลับบ้านเสียเวลา นั้นผ้าขาวม้าแขวนไว้ที่หัวหลัก พาไปพลัดก่อน” ผมชี้ไปทางหลักรั้วที่พาดผ้าเอาไว้

พรหยิบผ้าแล้ววิ่งปนกระโดดไปในบึงนา

“กินห่อเหวอ กินห่อ” รัตนบ้องปากตะโกนเรียกชวนเพื่อนบ้านที่กำลังขุดหลุมแดงหลุมถั่ว อยู่ในบึงอื่นที่ไกลออกไป

เราอรจนพรอาบน้ำเสร็จ

“ลงมือเลยพวก ชิมดูซิ ถ้าอร่อยต้องยกให้กู คุณผัด ถ้าไม่อร่อยต้องโทษคนยึ่งที่ได้รอกตัวที่ไม่อร่อยมา” รัตนว่าพลาเงิบข้าวคำโต พุดเสียงแค้นๆ

“อือ เผ็ดอร่อยได้แรง ยกนิ้วให้” ผมว่า

“คนแก่ๆ เขาว่าอาหารจะอร่อยหรือไม่อร่อย มันอยู่ที่คนกินไม่ใช่คนทำ” พรว่า

เสียงเคี้ยวและเสียงคุ้ยดั่งไม่ยอมขาดปาก พุดพลาๆกินพลาๆก็มีรสชาติอย่างหนึ่งเหมือนกัน กับข้าวสิ่งเดียวก็แสนวิเศษ

“กินห่อกันเถอะ” ตาคำเดินผ่านมาทักถาม

“เฮ้อ... ตาคำ พวกผมมัวก้มหน้ากินกันเพลินไม่ทันเห็น เชิญครับผัดเผ็ดรอก” พรลุกขึ้นยื่นผายมือเชื้อเชิญ

“กินข้าว ครับ ” เราต่างเอ่ยปากชวน

“ตามสบายเถอะหลาน ผัดรอกอะไรนะ นำหอยนะ” แกเดินเข้ามาดูใกล้ๆ

“ลองสักจานชิมรับตา” ผมตั้งท่าคดข้าวใส่จานอีกใบ ขยับที่นั่งเพื่อให้ตาคำนั่งด้วย

“ไม่ต้องๆ ตาไม่มีฟันเคี้ยวแล้ว ถ้าเป็นสมัยหนุ่มๆ ไม่ต้องรอให้ชวนรอก รอกคือสัตว์ชั้นสูง” เราต่างหัวเราะที่แก้วว่า รอกเป็นสัตว์ชั้นสูงหมายถึงอยู่บนต้นไม้

“เมื่อก่อน ตาดักแด้ร้อมมึง ยิงกับธนูมึง ผัดเผ็ดใส่ใบเพรา หรือไม่ก็ใบรา ใส่ใบไม้ให้มากๆ เข้าไว้ สมัยหนุ่มๆ นี่เคี้ยวถูกดั่งโง่งง เลย พอหนุ่มเหลือน้อยลงฟันก็ร่วงหมดปาก เพราะใช้สมบุกสมบันมานาน”

ตาคำเล่าและยื่นดูเรากินกันอย่างเอร็ดอร่อย เสียงสูดปากซูดซาดน้ำมูกน้ำตาไหล

“ดูผมกลับผงเลยนี่ตา ลองสักนิดไหม” รัตนเชิญชวนอีกเมื่อแกยกลืนน้ำลายจนเห็นลูกกระเดือกเคลื่อนที่ชัดเจน

ตาคำบอกขอบใจ ออกเดินไปชะงักดูบ่อน้ำพร้อมกับคำชมว่าน้ำบ่อออกดี